

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра загальної, дитячої та військової хірургії
з курсом урології та офтальмології

Силабус навчальної дисципліни
«Дитяча хірургія»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 45 годин, 1,5 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	Згідно з розкладом занять. Кафедра загальної, дитячої та військової хірургії з курсом урології та офтальмології м. Одеса, вул. Академіка Воробйова 3, Комунальне некомерційне підприємство «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради, хірургічний корпус, 1-ий поверх.
Викладач (-і)	Професори: д.мед.н. професор Лосев О.О., д.мед.н. Мельниченко М.Г.. Доценти: к.мед.н. Аплевич В.М.. Асистенти: к.мед.н. Елій Л.Б., к.мед.н. Павленко К.В., Квашніна А.А., Каравасілі О.М.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Аплевич Валерія Михайлівна, завідувача учбовою частиною , к.т.098-343-90-84, E-mail: valeriya.aplevych@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Telegram, Viber (через створені у месенджері групи для кожної навчальної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – дитяча хірургія.

Мета дисципліни - засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипових клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології у дітей у межах, відповідних підготовці лікаря загального профілю з урахуванням особливості його спеціальності.

Завдання дисципліни:

1. Визначення тактики ведення дитини, хворої на основні хірургічні захворювання.
2. Діагностувати невідкладні стани в клініці дитячої хірургії і надати екстрену медичну допомогу дитині.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра загальної, дитячої та військової хірургії
з курсом урології та офтальмології

3. Виявляти різні клінічні прояви ускладнення і встановлювати попередній діагноз хірургічних захворювань та травм у дітей.

Очікувані результати.

В результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні:

Знати:

- анатоמו-фізіологічні особливості дитячого організму та їх значення для перебігу хірургічних захворювань;
- етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики та принципи лікування основних хірургічних захворювань, травм і невідкладних станів у дітей;
- сучасні принципи консервативного та оперативного лікування, післяопераційного ведення і реабілітації дітей із хірургічною патологією;
- показання, протипоказання та основні принципи виконання хірургічних втручань і невідкладної допомоги в дитячій хірургії;
- принципи профілактики, раннього виявлення та попередження ускладнень хірургічних захворювань, травм, інфекційних і пухлинних процесів у дітей.

Вміти:

- збирати анамнез, проводити огляд хворого, пальпацію, аускультацию, перкусію, описання об'єктивного статусу та визначення клінічних і рентгенологічних симптомів при основних хірургічних захворюваннях;
- обґрунтувати план обстеження і лікування;
- складати план обстеження і лікування;
- визначати показання і протипоказання до операції, особливостей ведення післяопераційного періоду;
- визначати групу крові і резус – фактор;
- виконувати тимчасову зупинку кровотечі;
- виконувати пункції плевральної порожнини, суглобів у немовлят, гематоми, гнояка та довгих трубчастих кісток, вимірювання внутрішньокісткового тиску;
- накладати асептичні, опікові, корегуючі гіпсових пов'язки;
- виконувати розтин гнояка, панариція, первинну хірургічну обробку ран, накладання та зняття швів;
- проведення пальцевого обстеження прямої кишки, огляд її дзеркалом, оцінка даних.
- надавати невідкладну допомогу при шоку, комах, коліках, утопленні, раптовій зупинці серця, кровотечах;
- виконувати катетеризацію сечового міхура;
- інтерпретувати дані рентгенограм, аналізів крові, сечі, шлункового вмісту та ін.;
- оформлювати медичну документацію хірургічних хворих;
- накладати стрепенці Павлика, апарат Гневковського, шину Віленського.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій; практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання:

Лекції: проблемні лекції, лекції - візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій, розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій, обговорення клінічних ситуацій, ситуаційне навчання.

Практичні заняття: словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, дитячої та військової хірургії
з курсом урології та офтальмології

проблемних ситуацій; наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації); практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота: робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять; самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Кровотечі шлунково-кишкового тракту у дітей. Портальна гіпертензія. Особливості клініки і диференціальної діагностики шлунково-кишкових кровотеч у дітей при шлунково-стравохідному рефлюксі, геморагічному гастриті, портальній гіпертензії, виразках шлунку, 12-палої кишки, дивертикуліті Мекеля, поліпах та поліпозах кишечника (хвороба Пейц-Еггерса). Варіанти хірургічних втручань, реконструкція та трансплантація органів – печінки та кишечника.

Тема 2. Гострий апендицит, перитоніт у дітей
Анатомо-фізіологічні особливості черевної порожнини у дітей. Гострий апендицит у дітей. Ускладнені форми гострого апендициту: апендикулярний абсцес, перитоніт, інфільтрат. Первинний перитоніт. Перитоніт новонароджених. Некротичний ентероколіт. Причини, клінічна класифікація. Хірургічні ускладнення. Принципи хірургічного лікування. Особливості НЕК у новонароджених з екстремально низькою масою тіла. Поліклініка. Реабілітація після оперативних втручань.

Тема 3. Кишкова непрохідність. Злукова непрохідність. Інвагінація кишечника. Класифікація, патогенез, профілактика післяопераційної злукової кишкової непрохідності. Принципи лікування злукової кишкової непрохідності. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика ідіопатичної інвагінації у дітей. Диференційна діагностика з інфекційними хворобами. Показання до консервативного та хірургічного лікування, профілактика ускладнень. Синдром короткої кишки. Принципи трансплантації кишечника.

Тема 4. Травма грудної клітки та органів грудної порожнини. Визначення основних понять. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Психологічні особливості хворих. Перебіг. Ускладнення. Методи дослідження, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Принципи хірургічного лікування. Методи оперативних втручань. Методи санації трахеобронхіального дерева. Пункція плевральної порожнини. Дренування плевральної порожнини. Ушкодження стравоходу, опіки та сторонні тіла. Реабілітація пацієнтів. Політравма у дітей: травматична хвороба; травматичний шок. Синдром взаємного обтяження, види травматичних ушкоджень. Ступені важкості травматичного шоку: діагностичні критерії, невідкладна допомога. Закрита травма органів черевної порожнини: Травма порожнистих органів: механізм травми, клінічні прояви, діагностичний алгоритм, невідкладна допомога. Принципи хірургічного лікування. Травма паренхіматозних органів: травма підшлункової залози, печінки, селезінки. Псевдокіста підшлункової залози, травматичний панкреатит. Ознаки внутрішньочеревної кровотечі. Показання до консервативного і операційного лікування. Гемобілія. Діагностика, принципи лікування. Особливості травматології дитячого віку.

Тема 5. Гнійні захворювання легенів, плеври та межистіння. Гостра деструктивна пневмонія (ГДП), внутрішньо-легеневі форми. Гостра деструктивна пневмонія (ГДП) (легенево-плевральна форма): піоторакс, піопневмоторакс, пневмоторакс. Класифікація, етіопатогенез, діагностика, консервативне, інструментальні і хірургічне лікування.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, дитячої та військової хірургії
з курсом урології та офтальмології

Ускладнення, їх профілактика. Медіастиніт. Причини, патогенез, клінічні прояви, діагностика, консервативне і хірургічне лікування, ускладнення, прогноз.

Тема 6. Гострий гематогенний остеомієліт. ТБЦ-остит. Хірургічний сепсис.

Гострий гематогенний остеомієліт, метаепіфізарний остеомієліт новонароджених, атипові форми остеомієліту (абсцес Броді, антибіотичний остеомієліт, склерозуючий остеомієліт Гарре), ТБЦ-остит. Етіопатогенез, класифікація, клініка, особливості діагностики, принципи лікування, особливості хірургічних втручань удітей різних вікових груп, профілактика ускладнень. Диспансеризація. Хірургічний сепсис. Синдром системної відповіді на запалення. Сепсис. Септичний шок. Синдром поліорганної недостатності. Основи антибактеріальної терапії у дітей.

Тема 7. Синдром набряклої калитки, травма органів сечовидільної системи: перекрут гідатиди; перекрут сім'яного канатика; гостро виникле гідроцеле; травма органів калитки; орхіт, орхоепідіміт. Етіопатогенез, клінічні прояви, диференційна діагностика, принципи лікування і профілактики. Травматичне ушкодження сечівника, сечового міхура, нирок. Епідеміологія та механізм травми. Клінічні прояви. Діагностичний алгоритм. Невідкладна допомога. Профілактика дитячого травматизму.

Тема 8. Структура новоутворень, основні клінічні синдроми, алгоритм дослідження. Доброякісні та злоякісні новоутворення у дітей. Пухлини та пухлиноподібні ураження судин, м'яких тканин, кісток. Ембріональні пухлини (нейробластоми, пухлина Вільмса, тератоми).

Перелік рекомендованої літератури:

Основна література:

1. Pediatricsurgery (Textbook / GrifoftheMinistryofHealthofUkraine / Odessa: ONMedU, 2019, 224 с.) LosevO.O., MelnychenkoM.G., andothers, only 7 people.
2. Дитяча хірургія. Навчальний посібник. Частина 2. За ред. Толстаново О. К., Рибальченка В. Ф., Данилова О. А. та ін. Житомир «ПОЛІССЯ». – 2016. – с. 225, 322-331

Додаткова література:

1. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини (стандарти організації та професійно –орієнтовані алгоритми надання медичної допомоги) / Заред. Фоміна П.Д., Усенко О.Ю., Березницького Я.С. – К.: Бібліотека «Здоров'я України», 2018. — 354 с.
2. Вікові аспекти гострого апендициту у дітей та ключ до його розпізнавання. Навчальний посібник. 2019. 260 с. За ред.: Боднар Б.М., Рибальченко В.Ф., Боднар О.Б., Мельниченко М.Г. та інші. Видав. ISBN 978-966-697-828-1
3. Недельська С. М Захворювання гепатобіліарної системи та підшлункової залози у дітей навчальний посібник для студентів 6 курсу медичного факультету, лікарів-інтернів, педіатрів, сімейних лікарів / Недельська С. М, В. І. Мазур, Т. Є. Шумна. - Запоріжжя: [ЗДМУ], 2017. - 113 с.
4. Порушення випорожнень у дітей: закрепи та енкопрез: Навчальний посібник / В.Ф. Рибальченко, В.В. Бережний, В.С. Коноплицькийта ін.; За ред. проф. В.Ф. Рибальченка, В.В. Бережного, В.С. Коноплицького, П.С. Русака. — К.: ТОВ «ВІТ-А-ПОЛ», 2018. — 548 с.: іл.
5. Мальротация кишечника у детей: відембріогенезу донаслідків/ Монографія. За редакцією: Переяслова А.А., Рибальченка В.Ф., Лосєва О.О. – К.: ПП «ІНПОЛ ЛТМ» Друкарня «000000000», 2019. – 226 с: іл.
6. Кишкова непрохідність у дітей : навчальний посібник для студентів 5 курсу

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра загальної, дитячої та військової хірургії
з курсом урології та офтальмології

медичних факультетів (спеціальності: «Лікувальна справа», «Педіатрія»). Спахі О.В., Барухович В.Я., Кокоркін О.Д., Лятуринська О.В., Пахольчук О.П., Запорожченко А.Г. - Запоріжжя. -2015.- 75 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи здобувачів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду пацієнта інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, дитячої та військової хірургії
з курсом урології та офтальмології

електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;

Самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, дитячої та військової хірургії
з курсом урології та офтальмології

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.